

សេចក្តីប្រកាសជាសារណា​ល្អ​ពី​សិទ្ធិ​មនុស្ស

អនុម័ត​និង​ប្រកាស​ដោយ​សេចក្តី​សម្រេច​មិត្ត​នៃ​មហាសន្និបាត​លេខ ២១៧ **A (III)** នៅ​ថ្ងៃ​ទី ១០ ខែ​ធ្នូ ឆ្នាំ​១៩៤៨

បុព្វកថា

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ការ​ទទួល​ស្គាល់​សេចក្តី​ថ្លៃថ្នូរ​ជាប់​ពី​កំណើត និង​សិទ្ធិ​ឃ្លីភាព​គ្នា និង​សិទ្ធិ​មិន អាច​លក់ រួម ផ្ទេរ ឬ​ដក​ហូត​បាន​របស់​សមាជិក​ទាំង​អស់​នៃ​គ្រួសារ​មនុស្ស គឺ​ជា​គ្រឹះ​នៃ​សេរីភាព យុត្តិធម៌ និង​សន្តិភាព​ក្នុង​ពិភព​លោក។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ការ​មិន​ទទួល​ស្គាល់ និង​ការ​ប្រមាថ​រើស​ងាយ​លើ​សិទ្ធិ​មនុស្ស នាំ​ឱ្យ​មាន​អំពើ ព្រៃ​ផ្សែង​សាហាវ​យឺត​យ៉ាង ធ្វើ​ឱ្យ​ព្រហ្មហឫទ័យ​ដល់​សកិសម្បជញ្ញៈ​មនុស្ស​ជាតិ និង​ថា ការ​ឈាន​ដល់​ពិភព លោក​មួយ ដែល​មនុស្ស​ទាំង​ឡាយ​មាន​សេរីភាព​ក្នុង​ការ​ដឹក​យល្អ និង​ចំនៀ និង​ការ​ជួប​មុំ​គ្នា​ពី​ការ​ភ័យ ខ្លាច និង​ទុក្ខ​គឺ​ភាព​ត្រូវ​ឥរុទ្ធ​ប្រកាស​ថា​ជា​សេចក្តី​ប្រាថ្នា​មិន​រស់​ថប់​ផុត​របស់​មនុស្ស​នូ​ទៅ។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ជាការ​មាំ​បាច់ ដែល​ស្ត្រី​មនុស្ស​ត្រូវ​រឹត​បាន​ការ​គោរព​ដ៏​តិរិះ ដើម្បី​ជឿ​ល វាង​កុឡិ​មនុស្ស​បង្ខំ​មិត្ត​ជា​មុន​ក្រោយ​បង្អស់ បេះ​បោរ​ប្រឆាំង​ទល់​នឹង​ឥណទេ​ផ្តាច់​ការ និង​ការ​គាប​សង្កត់។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ជាការ​មាំ​បាច់ ដែល​ត្រូវ​រើ​ឃើ​កស្លុយ​ការ​ពង្រីក​ទំនាក់​ទំនង​ជា​មិត្តភាព រវាង ប្រជាជាតិ​នានា។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ប្រជាជាតិ​ទាំង​ឡាយ​នៃ​សហ​ប្រជាជាតិ បាន​ប្រកាស​បញ្ជាក់​សារ​ជា​ថ្មី​ក្នុង ធម្មនុញ្ញ​សហ​ប្រជាជាតិ នូវ​ចំនៀរ​បន្សំ​នូវ​ទៅ​រើ​សិទ្ធិ​មូលដ្ឋាន​នៃ​មនុស្ស រើ​សេចក្តី​ថ្លៃថ្នូរ រើ​បី​តម្លៃ​របស់ មនុស្ស និង​រើ​សមភាព​នៃ​សិទ្ធិ​រវាង​បុរស​និង​ស្ត្រី រើ​យ​ឬ​រៀ​រើ​ឃើ​កស្លុយ​វង្វេ​នៃ​ការ​សង្គម និង​កា​ម្រិត ពី​វ​ភាព​រស់​នៅ​ឱ្យ​កាន់​តែ​ប្រសើរ​ឡើង ក្នុង​សេរីភាព​កាន់​តែ​ទូលំទូលាយ។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ដោយ​សហ​ប្រតិបត្តិ​ការ​ជា​មួយ​អង្គការ​សហ​ប្រជាជាតិ រដ្ឋ​ជា​សមាជិក​ទាំង អស់​សន្យា​ធ្វើ​ឱ្យ​មាន​ការ​គោរព​ជា​សកល និង​ការ​ប្រតិបត្តិ​នូវ​សិទ្ធិ និង​សេរីភាព​មូលដ្ឋាន។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ការ​យល់​រួម​គ្នា​មួយ​គឺ​ពី​សិទ្ធិ​និង​សេរីភាព​ទាំង​នេះ មាន​សារ​សំខាន់​បំផុត ដើម្បី​បំពេញ​នូវ​ការ​សន្យា​ខាង​រើ។

អាស្រ័យ​ហេតុ​នេះ មហាសន្និបាត​ប្រកាស​ថា ៖

សេចក្តី​ប្រកាស​ជា​សារ​ណា​ល្អ​ពី​សិទ្ធិ​មនុស្ស​នេះ ជា​មូល​ធម៌​មុន​ដែល​ប្រជាពលរដ្ឋ​គ្រប់​ទី​ប្រទេស និង ប្រជាជាតិ​ទាំង​អស់​ត្រូវ​ធ្វើ​ឱ្យ​បាន​សម្រេច ដើម្បី​ឱ្យ​បុគ្គល​គ្រប់​ទ្វីប និង​អង្គការ​សង្គម​ទាំង​អស់ ដោយ រក្សា​ខ្លាច​ជា​មិត្ត​ក្នុង​ស្ថានភាព​របស់​ខ្លួន នូវ​សេចក្តី​ប្រកាស​នេះ ខិត​ខំ​ប្រឹង​ប្រែង​បញ្ឈប់​បណ្តាល​ការ​គោរព​សិទ្ធិ និង​សេរីភាព​ទាំង​នេះ តាម​រយៈ​ការ​បង្រៀន​និង​ការ​ដេប៉ូ រើ​យ​និង​ខំ​ប្រឹង ប្រែង​ធានា​ឱ្យ​មាន​ការ​ទទួល ស្គាល់ និង​ការ​អនុវត្ត​ជា​សកល និង​ដោយ​សិក្តិ​សិទ្ធិ នូវ​សិទ្ធិ​និង​សេរីភាព ដោយ​រើ​ធានា​ការ​ជាតិ និង​អន្តរជាតិ ដែល​មាន​លក្ខណៈ​រឹត​ម​ត្រឹម​ជា​លំដាប់ ទាំង​ក្នុង​មំណោទ​ប្រជាពលរដ្ឋ​នៃ​អូសមាជិក ទាំង​ក្នុង​មំណោទ ប្រជាពលរដ្ឋ ដែល​រើ ដែល​ត្បិត​នៅ​ក្រោម​វេន​សម​ត្ថកិច្ច​នៃ​រដ្ឋ​ទាំង​នោះ។

មាត្រា ១

មនុស្ស​ទាំង​អស់ កើត​មក​មាន​សេរីភាព និង​សមភាព ក្នុង​ផ្នែក​សេចក្តី​ថ្លៃថ្នូរ​និង​សិទ្ធិ។ មនុស្ស មាន​រឹ​ចារ​ណា​ឃ្លា​ណា​និង​សកិសម្បជញ្ញៈ​ជាប់​ពី​កំណើត រើ​យ​គប្បី​ប្រព្រឹត្ត​មុំ​ពោះ​គ្នា​ទៅ​វិញ​ទៅ​មក ក្នុង ស្ថានភាព​សភាព​ជា​បង​ប្អូន។

មាត្រា ២

មនុស្ស​ម្នាក់​ម អាច​ប្រើ​ប្រាស់​សិទ្ធិ​និង​សេរីភាព​ទាំង​អស់ ដែល​មាន​តែ​ចង​ក្នុង​សេចក្តី​ប្រកាស​នេះ ដោយ​គ្មាន​ការ​ប្រកាន់​បែប​ចំ​មក​បែប​ណា​មួយ មាន​ជា​អាទិ៍ ឲ្យ​ជំនាស់ ពណ៌​សម្បុរ រោទ ភាសា សាសនា មតិ​នយោបាយ ឬ​មតិ​ផ្សេង​ទៀត ដើម​កំណើត​ជាតិ ឬ​សង្គម ទ្រព្យ​សម្បត្តិ កំណើត ឬ​ស្ថានភាព ជំទៃ​ទៀត​ឡើយ។

រើ​យ​ពី​នេះ មិន​ត្រូវ​ធ្វើ​ការ​ប្រកាន់​បែប​ចំ​មក​ណា​មួយ ដោយ​សំអាង​ទៅ​រើ​បំរាះ​ខាង​នយោបាយ ខាង​នៃ​សេស​មត្តកិច្ច ឬ​ខាង​អន្តរជាតិ​របស់​ប្រទេស ឬ​ដែល​នដី​ដែល​បុគ្គល​ណា​ម្នាក់​រស់​នៅ ទោះ​បី​ជា​ប្រទេស ឬ​ដែល​នដី​នោះ​ឯករាជ្យ​ក្តី ស្ថិត​ក្រោម​អាណាព្យាបាល​ក្តី ឬ​គ្មាន​ស្ថិយ​គ្រប់​គ្រង​ក្តី ឬ​ស្ថិត​ក្រោម​ការ​ដាក់ កម្រិត​ផ្សេង​ទៀត​ណា​មួយ ដល់​អតិបរមា​យូ​ភាព​ក្តី។

មាត្រា ៣

បុគ្គល​ម្នាក់​ម មាន​សិទ្ធិ​រស់​រាន​មាន​ជីវិត សេរីភាព និង​សន្តិសុខ​ផ្ទាល់​ខ្លួន។

មាត្រា ៤

គ្មាន​ជន​ណា​ម្នាក់ ត្រូវ​ស្ថិត​ក្នុង​ទោសភាព ឬ​ស្ថិត​ក្នុង​ភាព​ជា​អ្នក​បម្រើ​ដាច់​ថ្លៃ​ឡើយ។ ទោសភាព និង​ទោស​ពាណិជ្ជកម្ម តាម​គ្រប់​ទី​ម្រង់​ទាំង​អស់ ត្រូវ​រំហាម​ឃាត់។

មាត្រា ៥

គ្មាន​ជន​ណា​ម្នាក់ ត្រូវ​ទទួល​ទារុណកម្ម ឬ​ការ​ប្រព្រឹត្តិ​មក​រើ​ខ្លួន ឬ​ទណ្ឌកម្ម​យោធា​រយៈ អមនុស្ស ធម៌ ឬ​បន្ទោក​បន្ទាប​បាន​ឡើយ។

មាត្រា ៦

ជន​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ឱ្យ​គេ​ទទួល​ស្គាល់​បុគ្គលិកលក្ខណៈ​គតិ​បុគ្គល​បន្សំ​ន នៅ​គ្រប់​ទី​កន្លែង។

មាត្រា ៧

ជន​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ឃើញ​មុំ​ពោះ​មុខ​ម្នាក់ និង​មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​ការ​ការពារ​ពី​ម្នាក់​ប្រឆាំង​មុខ​គ្នា ដោយ គ្មាន​ការ​រើស​រើ​ង​េង។ មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​ការ​ការពារ​ឃើ​ខ្លា ប្រឆាំង​នឹង​ការ​រើស​រើ​ង​ណា ដែល​រំលោភ​រើ​សេចក្តី​ប្រកាស​នេះ ព្រម​ទាំង​ប្រឆាំង​នឹង​ការ​ឃ្លេះ​ញង់ ឱ្យ​មាន​ការ​រើស​រើ​ង​េង។

មាត្រា ៨

មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ការពារ​ព្រំ​ដី​ស្រែ​មាត់​សិក្តិ​សិទ្ធិ​មួយ​នៅ​មុំ​ពោះ​មុខ​សាលា​ជំរះ​ក្តី​ជាតិ ដែល មាន​សមត្ថកិច្ច មុំ​ពោះ​ដំរើ​ទាំង​ឡាយ​ណា​ដែល​រំលោភ​សិទ្ធិ​មូលដ្ឋាន​របស់​ខ្លួន ដែល​ត្រូវ​បាន​ទទួល​ស្គាល់ ដោយ​រដ្ឋ​ធម្មនុញ្ញ ឬ​ដោយ​ម្យ៉ាង។

មាត្រា ៩

គ្មាន​ជន​ណា​ម្នាក់ ត្រូវ​ឥរុទ្ធ​ថា​ប្លន់ ប្លន្ន ឬ​និរទេស​ខ្លួន តាម​អំពើ​ពិត​ឡើយ។

មាត្រា ១០

មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ឃើញ​ពេញ​លេញ សុឡិ​គុណ​ការ​ឯករាជ្យ​និង​មិន​លំអៀង ពិនិត្យ​រឿង ក្តី​របស់​ខ្លួន​ជា​សាធារណៈ និង​ដោយ​សម​មតិ ដើម្បី​សម្រេច​រើ​សិទ្ធិ​និង​កាតព្វកិច្ច និង​ធម៌​ភាព​សមហេតុ ផល នៃ​ការ​រមោទ​ប្រកាន់​ទាំង​ឡាយ​ខាង​មទ្រព្យ​ទណ្ឌ​មក​រើ​ខ្លួន។

មាត្រា ១១

ជន​ណា​ដែល​ជាប់​ទោទពី​បទ​រើ​ស្បែក​ព្រូ​ពុទ្ធ​ណូ ត្រូវ​សន្មត​ជា​ជន​គ្មាន​ទោស រហូត​ដល់​ពិរុទ្ធ​ភាព ត្រូវ​បាន​រក​ឃើញ នៅ​ក្នុង​សវនាការ​ជា​សាធារណៈ ដែល​មាន​ការ​ធានា​មាំ​បាច់ ដើម្បី​ឱ្យ​ជន​នោះ​ការពារ​ខ្លួន។

គ្មាន​ជន​ណា​ម្នាក់ ត្រូវ​ឥរុទ្ធ​គ្មាន​ទោស​ពី​បទ​រើ​ស្បែក​ព្រូ​ពុទ្ធ​ណូ ដោយ​អំពើ​ឬ ការ​ខេក​ខាន​មិន​បាន ធ្វើ បើ​អំពើ ឬ​ការ​ខេក​ខាន​នេះ មិន​បាន​តែ​ចង​ក្នុង​ម្នាក់​ប៉ោះ​តិ ឬ​អន្តរជាតិ ថា​ជា​បទ​រើ​ស្បែក​ព្រូ​ពុទ្ធ​ណូ​នៅ​ពេល ធ្វើ​អំពើ ឬ​មាន​ការ​ខេក​ខាន​នេះ។ អ្ន​ចគ្នា​នេះ​រើ​រ មិន​ត្រូវ​មាន​ការ​ផ្តន្ទា​ទោស ឱ្យ​ធ្ងន់​ជាង​ទោស​ដែល​បាន កំណត់​ឱ្យ​អនុវត្ត ក្នុង​អំឡុង​ពេល​ដែល​បទ​រើ​ស្បែក​បាន​កើត​ឡើង​ឡើយ។

មាត្រា ១២

គ្មាន​មនុស្ស​ណា​ម្នាក់ ត្រូវ​ដក​ការ​រំលោភ​ប្រៀវ​ព្រៃ​ផ្អែក​តាម​អំពើ​ពិត​ក្នុង​ជីវិត​ឯកជន ត្រូវ​សារ ទី លំនៅ ឬ​ការ​ឆ្លើ​យ​ឆ្លង ឬ​ការ​ធ្វើ​ឱ្យ​ប៉ះពាល់​ដល់​កិត្តិយស និង​កេរ្តិ៍​ឈ្មោះ​របស់​ខ្លួន​បាន​ឡើយ។ ជន​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ ទទួល​ការ​ការពារ​ពី​ម្នាក់ ប្រឆាំង​នឹង​ការ​ប្រៀវ​ព្រៃ​ផ្អែក ឬ​ការ​ប៉ះពាល់​បែប​នេះ។

មាត្រា ១៣

មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ធ្វើ​ដំណើរ​ដោយ​សេរី និង​មាន​សិទ្ធិ​ជ្រើស​រើស​និសេន​ដ្ឋាន ក្នុង​រដ្ឋ មួយ។

មនុស្ស​គ្រប់​រូប​មាន​សិទ្ធិ​ចាក​ចេញ​ពី​ប្រទេស​ណា​មួយ រួម​ទាំង​ប្រទេស​របស់​ខ្លួន​ផង និង​មាន សិទ្ធិ​វិល​ព្រឡប់​មក​ប្រទេស​របស់​ខ្លួន​សិរិយ។

មាត្រា ១៤

មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ស្វែង​រក និង​ទទួល​កន្លែង​ជ្រក​កោន ក្នុង​ប្រទេស​ជំទៅ​ទៀត ក្នុង ករណី​មាន​ការ​ធ្វើ​ទុក្ខ​បុក​រឿ​ម​មួយ​មក​រើ​ខ្លួន។

សិទ្ធិ​ស្ម័គ្រ​ពិភាន​នេះ មិន​អាច​រើ​ឃើ​កសា​សំអាង​បាន​ទេ ក្នុង​ករណី​មាន​ការ​រមោទ​ប្រកាន់ ដែល ពិត​ជា​កើត​ឡើង​ពី​បទ​រើ​ស្បែក​មិន​តែ​នយោបាយ ឬ​ពី​ការ​ប្រព្រឹត្ត​ណា ដែល​មួយ​ពី​គោល​ចំណង និង គោល​ការណ៍​ទាំង​ឡាយ​របស់​សហ​ប្រជាជាតិ។

មាត្រា ១៥

មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​បាន​សញ្ញា​តិ​មួយ។

គ្មាន​ជន​ណា​ម្នាក់ អាច​ត្រូវ​ដក​ប្រា​តសញ្ញា​តិ ឬ​ប្តូរ​វា​និង​សិទ្ធិ​រដ្ឋ​សញ្ញា​តិ​របស់​ខ្លួន តាម​អំពើ​ពិត បាន​ឡើយ។

មាត្រា ១៦

មនុស្ស​ប្រុស​ស្រី​សំរេង​វាយ​គ្រប់​ការ មាន​សិទ្ធិ​រៀប​អាពាហ៍​ពិពាហ៍ និង​កសាង​គ្រួសារ ដោយ មិន​ប្រកាន់​រូ​ជ​សាសន៍ សញ្ញា​តិ ឬ​សាសនា​ឡើយ។ មនុស្ស​ប្រុស​ស្រី មាន​សិទ្ធិ​ឃើញ​ក្នុង​ការ​រៀប​អាពាហ៍ ពិពាហ៍ ក្នុង​មំណង​អាពាហ៍​ពិពាហ៍ និង​ក្នុង​ពេល​រំលាយ​មំណង​អាពាហ៍​ពិពាហ៍។

អាពាហ៍​ពិពាហ៍​និង​អាទ​ប្រព្រឹត្ត​ទៅ​បាន លុះ​ត្រា​តែ​មាន​ការ​ព្រម​ព្រៀង​ដោយ​សេរី និង​ពេញ លេញ​ពី​អនាគត​ក្តី​ប្រពន្ធ។

ត្រួស​រា​ជា​អង្គ​ភាព​ធម្មជាតិ​និង​ជា​អង្គ​ភាព​មូលដ្ឋាន​នៃ​សង្គម រើ​យ ត្រួស​រា​មាន​សិទ្ធិ​ទទួល ការ​ការពារ​ពី​សង្គម​និង​រដ្ឋ។

មាត្រា ១៧
មនុស្សគ្រប់ៗ ទោះតែម្នាក់ឯងក្តី ឬដោយរួមជាមួយអ្នកដទៃក្តី មានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ។
គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានដកហូតកម្មសិទ្ធិ តាមគំរើងពិតឡើយ ។
មាត្រា ១៨
ជនគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិសេរីភាពខាងការគិត សតិសម្បជញ្ញៈ និងសាសនា។ សិទ្ធិនេះ រាប់បញ្ចូល ទាំងសេរីភាពផ្លាស់ប្តូរសាសនា ឬជំនឿ ព្រមទាំងសេរីភាពសម្តែងសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួន តែម្នាក់ឯង ឬដោយរួមជាមួយអ្នកដទៃ ជាសាធារណៈ ឬជាឯកជន តាមការបន្ទាត់បង្រៀន ការអនុវត្ត ការគោរព ឬជា និងការប្រតិបត្តិតាម។
មាត្រា ១៩
មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការមានមតិ និងការសម្តែងមតិ។ សិទ្ធិនេះ រាប់បញ្ចូល ទាំងសេរីភាពក្នុងការប្រកាន់មតិ ដោយគ្មានការប្រព្រឹត្តជ្រៀត និងសេរីភាពក្នុងការស្វែងរក ការទទួល និងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងគំនិតនានាដោយគ្មានព្រំដែនទឹកដី ទោះតាមរយៈមធ្យោបាយសម្តែង មតិណាមួយក៏ដោយ។
មាត្រា ២០
មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការប្រជុំ ឬការរួមគ្នាជាសមាគម ដោយសន្តិវិធី។
គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានបង្ខំបង្ខំ ឱ្យចូលរួមក្នុងសមាគមណាមួយឡើយ។
មាត្រា ២១
មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិចូលរួមក្នុងការដឹកនាំកិច្ចការសាធារណៈនៃប្រទេសរបស់ខ្លួន ដោយ ផ្ទាល់ ឬតាមរយៈតំណាង ដែលបានជ្រើសរើសដោយសេរី។
មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិចូលបម្រើមុខងារសាធារណៈនៃប្រទេសរបស់ខ្លួន ក្នុងលក្ខខណ្ឌ សមភាព។
អន្ទះរបស់ប្រជាជនរដ្ឋ ជាមូលដ្ឋានគំណាចនៃការដឹកនាំកិច្ចការសាធារណៈ។ អន្ទះនេះ ត្រូវ សម្តែងចេញតាមរយៈការបោះឆ្នោតទៀងទាត់ តាមពេលកំណត់ និងពិភព្យាបាល ដែលមានលក្ខណៈសកល ឆ្លៀតពាព និងសម្ងាត់ ឬតាមនីតិវិធីសមមូល ដែលធានាសេរីភាពនៃការបោះឆ្នោត។
មាត្រា ២២
ក្នុងឋានៈជាសមាជិកនៃសង្គម មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិទទួលបានសន្តិសុខសង្គម និងមានប្បូ សិទ្ធិសម្រេចបានសិទ្ធិខាងសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ដែលចាំបាច់សម្រាប់សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងការ រីកចំរើនដោយសេរីនៃបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ខ្លួន តាមរយៈការខិតខំរបស់ជាតិ និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរ ជាតិ និងដោយយោងទៅតាមការរៀបចំ និងធនធានរបស់ប្រទេសនីមួយៗ។
មាត្រា ២៣
មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិមានការងារធ្វើ ជ្រើសរើសការងារដោយសេរី ទទួលលក្ខខណ្ឌ ការងារត្រឹមត្រូវ និងពេញចិត្ត និងមានការការពារប្រឆាំងនឹងភាពអត់ការងារធ្វើ។
មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិទទួលប្រាក់បៀវត្សឆ្នាំខ្លា ចំពោះការងាររួមចំនួ ដោយគ្មានការរើស រើង។
អ្នកធ្វើការងារ មានសិទ្ធិទទួលបានលាភការដោយសមធម៌ និងពេញចិត្ត ដើម្បីធានាអត្ថិភាព រស់នៅរបស់ខ្លួននិងគ្រួសារ ឱ្យសមស្របនឹងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរនៃមនុស្ស និងត្រូវបានបំពេញបន្ថែមទៀត ដោយមធ្យោបាយផ្សេងៗនៃការពារវេជ្ជកសង្គម ប្រសិនបើចាំបាច់។
មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិបង្កើតសហព័ទ្ធ និងចូលរួមក្នុងសហព័ទ្ធ ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍ របស់ខ្លួន។
មាត្រា ២៤
មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិឈប់សម្រាក និងលំហែកំសាន្ត រួមបញ្ចូលទាំងកម្រិតហែងការងារ សមហេតុផល និងការឈប់សម្រាក ដោយបានប្រាក់បៀវត្សតាមពេលកំណត់ទៀងទាត់។
មាត្រា ២៥
មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិទទួលបានកម្រិតជីវភាពគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីធានាសុខភាព និង សុខុមាលភាពរបស់ខ្លួន និងគ្រួសារ រួមមានចំណីអាហារ សម្លៀកបំពាក់ លំនៅដ្ឋាន ការរំមែទាំងសុខភាព និងសេវាសង្គមកិច្ចចាំបាច់ផ្សេងៗទៀត។ មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិទទួលបានការគាំពារនៅពេលគ្មាន ការងារធ្វើ មានជំងឺ ពិការ មេម៉ាយ ឬពោះម៉ាយ មានជំងឺ ឬនៅពេលបាត់បង់មធ្យោបាយធានាជីវភាព ដែលបណ្តាលមកពីកាលៈទេសៈគួតជីអន្ទះរបស់ខ្លួន។
មាតុភាពនិងកុមារភាពមានសិទ្ធិទទួលជំនួយនិងការថែទាំពិសេស។ កុមារគ្រប់ៗ ទោះកើត ពីឪពុកម្តាយមានទាន់ស្តាយ ឬពីគទាន់ស្តាយក្តី ត្រូវបានទទួលការពារខាងសង្គមកិច្ចរួមគ្នា។
មាត្រា ២៦
មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិទទួលបានការរដបរដ។ ការរដបរដ ត្រូវគិតបង់ថ្លៃ យ៉ាងហោចណាស់ សម្រាប់ការរដបរដបែបសិក្សា និងរដបរដមូលដ្ឋាន។ ការរដបរដបែបសិក្សា គឺជាកាតព្វកិច្ច។ ការរដបរដ ខាងបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ត្រូវរៀបចំឱ្យមានជាទូទៅ។ ការរដបរដខ្ពស់សិក្សា ត្រូវបើកឱ្យចូលរៀន ឆ្លៀតពាផ្តា ដោយឈរលើមូលដ្ឋានសមត្ថភាព។
ការរដបរដ ត្រូវសំដៅទៅលើការរីកលូតលាស់ពេញលេញនៃបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់មនុស្ស និង ការពង្រឹងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន។ ការរដបរដនេះ ត្រូវរំលឹកកំណត់ការឈប់ជំងឺ ការរដត់ទិន្នន័យស្រីយន្តា និងចិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិ និងក្រុមប្បជសាសន៍ ឬក្រុមសាសនាទាំងអស់ ព្រមទាំងការរដកិវឌ្ឍន៍សាមញ្ញភាពរបស់សហប្រជាជាតិ ក្នុងការថែទាំក្សសន្តិភាព។
មាតាបិតា មានសិទ្ធិជាអាទិភាព ក្នុងការជ្រើសរើសប្រភេទនៃការរដបរដ សម្រាប់បុត្រជីតា របស់ខ្លួន។
មាត្រា ២៧
មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិចូលរួមដោយសេរី ក្នុងជីវភាពវប្បធម៌របស់សហគមន៍ អាស្រ័យផល សិល្បៈ និងច្បូលរួមចំណែកក្នុងវឌ្ឍនភាពវិទ្យាសាស្ត្រ និងក្នុងផលប្រយោជន៍ដែលបានមកពីវឌ្ឍនភាព នេះ។
មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិទទួលបានការការពារផលប្រយោជន៍ខាងសីលធម៌ និងសម្ភារៈ ដែល បានមកពីផលិតកម្មខាងវិទ្យាសាស្ត្រ អក្សរសាស្ត្រ ឬសិល្បៈ ដែលជាស្តារដៃរបស់ខ្លួន។
មាត្រា ២៨
មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិទទួលបានសិល្បាប័ង្ការបស់សង្គមនិងអន្តរជាតិ ដែលធ្វើឱ្យសិទ្ធិ និង សេរីភាព ថែទក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ អាចសម្រេចបានដោយពេញលេញ។
មាត្រា ២៩
មនុស្សគ្រប់ៗ មានករណីរឹបរឹកចំពោះសហគមន៍ ដែលជាក់ស្តែងតែមួយគត់ ដែលអាច បង្កើតបានការរីកចម្រើនដោយសេរី និងពេញហិរិយរណ៍នូវបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ខ្លួន។
ក្នុងការប្រើប្រាស់សិទ្ធិនិងសេរីភាពរបស់ខ្លួន មនុស្សគ្រប់ៗ ត្រូវស្ថិតនៅក្រឹតថេតកម្រិត ព្រំដែន ដែលច្បាប់បានកំណត់ សំរាប់ធានាការទទួលស្គាល់ និងការគោរពសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់អ្នកដទៃ និងបំពេញសេចក្តីត្រូវការយ៉ាងក្រីមត្រូវខាងសីលធម៌ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងសុខុមាលភាពទូទៅ នៃក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យតែប៉ុណ្ណោះ។
តែយ៉ាងណាក៏ដោយ សិទ្ធិនិងសេរីភាពទាំងនេះ មិនអាចយកទៅប្រើប្រាស់ផ្ទុយនឹងគោល បំណង និងគោលការណ៍ទាំងឡាយរបស់សហប្រជាជាតិឡើយ។
មាត្រា ៣០
គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃសេចក្តីប្រកាសនេះ អាចត្រូវបានបកស្រាយ គម្រួតថា រដ្ឋណាមួយ ក្រុមណាមួយ ឬបុគ្គលណាម្នាក់ មានសិទ្ធិបែបណាមួយ ក្នុងការធ្វើសាមញ្ញភាព ឬការប្រព្រឹត្តគំរើងអ្វីមួយ ដែលសំដៅទៅបំផ្លិចបំផ្លាញនូវសិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងឡាយ ដែលមានចែងនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ ឡើយ។